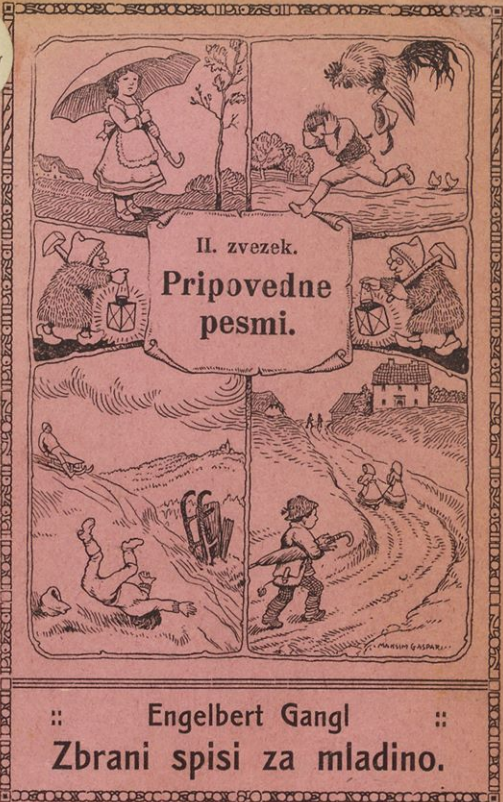

III.
M. 38746,
h.

:: Engelbert Gangl ::
Zbrani spisi za mladino.

38746. III, M, B.

ENGELBERT GANGL

ZBRANI SPISI ZA MLADINO

DRUGI ZVEZEK

PRIPOVEDNE PESMI

V LJUBLJANI 1912.

ooo

Last in založba „Društva za zgradbo Učiteljskega konvikta“.

Natisnila „Učiteljska tiskarna“.

..

Založništvo si pridržuje vse pravice.

030025792

Vsebina.

Zgode in nezgode.

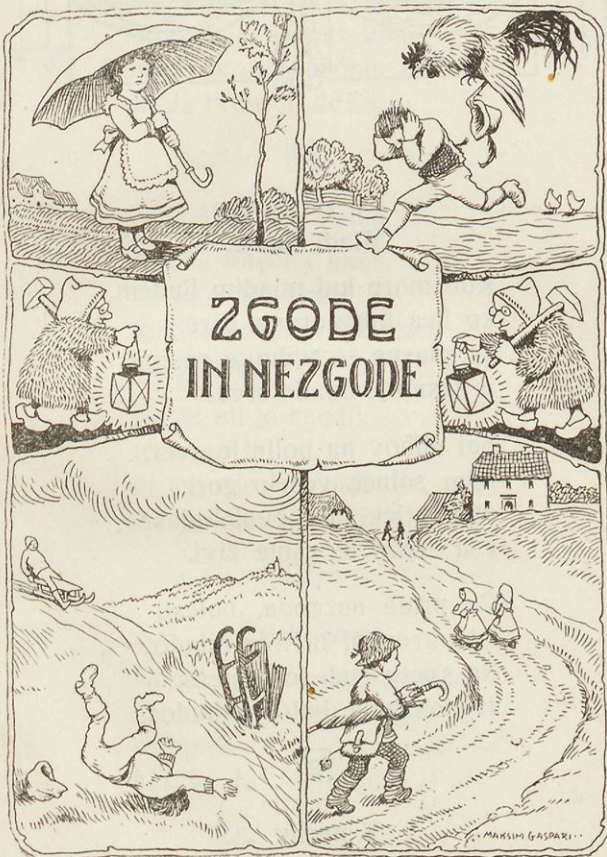
	Stran
Mladi ljudje	6
V aprilu	6
Molčeča Anka	7
Poskočnica	7
Na poti	8
Dobrotnica	9
Pokop	9
Pastirček	10
Igra	11
Očesce, ki toži	12
V prvih hlačah	12
Mudi se	13
Na saneh	13
Razbiti vrč	13
Prvi korak	15
V šolo	15
Lenuh	16
Spoti!	17
Anda	18
Tinkova nezgoda	19
Slavko v prvih hlačah	21
Dobrovoljček	22
Huda kazen	24
Bolnik	24
Minka in račice	25
Boj s petelinom	26
Na konjiču	27

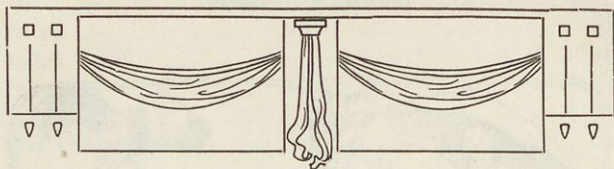
Pesemce o živalih.		Stran
Psiček		30
Kužek		31
Petelinček		31
Teliček		32
Črni gospodek		33
Muca		34
Slavček		34
Divja raca		35
Zajec		36
Lastovica		36
Medved		38
Vravec		38
Veverica		39
Volk		39
Murček — morilec		40

Pisano življenje.

Stric kovač	44
Ciganček	44
Za deveto goro	46
Solnce na potovanju	48
Bajka o roži	52
Dekle in roža	54
Pot k materi	55
Junak	57

Mladi ljudje.

Kdo more kaj mladim ljudem,
ko lica jim zdrava žaré,
ko glasne so njihove pesmi
in jasno je mlado srce?

Saj njihov na polju je cvet,
njim solnce veselo gori,
njim ptički prepevajo glasno,
vsa sreča le zanje živi.

Če pride nezgoda, boleost,
kdo kremžil bi lice mladó?
Na svetu ljudi je nešteto,
ki stokrat je bolj jim hudo!

V aprilu.

Mati Marici je rekla,
da april je nagajiv:
zdaj ti solnce toplo sije,
zdaj ujame te naliv.

No, pa Marica je modra
in dežnik razpet ima,
da jo brani solnčnih žarkov
in da brani jo dežjà.

Molčeča Anka.

Ah, ta mlečna kaša,
to jaz rada jem,
toda tega prav nikomur
ne povem.

Da bi mi jo snedli,
tega se bojim,
in zato je res najbolje,
da molčim.

Poskočnica.

Brzih nog	V lice kri
naokrog,	zakipi,
semintja,	Milan zna —
kar se da!	hopsasa!

Eh, ti spak!
Pa je vznak
legel v prah:
»Ih, oh, ah!«

Na poti.

Ej, lepa gospodična,
kam pa tako na pot?
Kaj tetki morda nesete
košarico za god?

Da, tja je dobro iti,
tja Tinca prazna gre,
nazaj pa se ji jabolka
v košarici smeje.

In Tinca solnčnik dvigne
in resno se drži,
po prahu dolga vlečka ji
slovesno zašumi.

Dobrotnica.

Poln je lonček moj...
Kdor si lačen, stoj!
Lahko kaj ti dam,
saj dovolj imam.

Nikdar ni tako
v srcu mi sladko
kakor tisti čas,
ko dobrote jaz

radostna delim
in se žalostim,
da je med ljudmi
toliko skrbi.

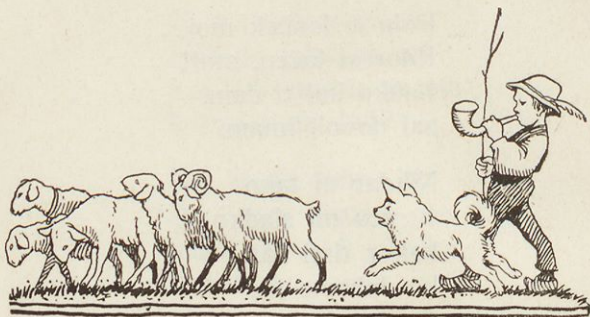

Pokop.

Lepo je ptiček pel
in srčeca nam grel,
očesca je zaprl
in v kletki je umrl.

In žalovali smo,
grob izkopalimo.
Tja položimo ga,
s solzo kropimo ga.

Pastirček.

Ej, ovčice bele moje,
pojdemo na pašo spet,
velik dan na zemljo sije,
/ cvetkah se nabira med.

Travniki ob glasni lozi
spet zazeleneli so,
in cvetovi po poljanah
sladko zadehteli so.

Kužka sta nam spremljevalca:
eden spredaj, drugi zad,
a nad nami in ob nas je
dobra, pisana pomlad.

Pa stecita, kužka moja,
v lozo tja na izprehod,
če bo treba, bom zažvižgal,
saj do mene vesta pot,

Pasle bodo se ovčice,
jaz bom poleg njih čuvaj,
pa če pride volk, nabrišem
s palico ga, da bo kaj!

A če več se jih prikrade,
pa začnita: »Hov-hov-hov!«
In volkovi bodo plašni
vsi odpraskali domov!

Igra.

Juh, otroci, hej, juhej!
Le po vrsti vsi naprej!
Vrsta je pripravljena,
past je že nastavljena.

Naglo smukni izpod rok,
kdor dovolj je naglih nog,
pa za hrbet tam se skrij,
kjer nevarnosti več ni!

Kdor počasi koraca
in preleno se ravna,
tega pa ujameva,
svobodo mu vzameva.

Pa začnimo — hej, juhej!
V redu lepem kar naprej!
Vrsta je pripravljena,
past vam je nastavljena!

Očesce, ki toži.

Mačica ljuba ti,	Tvoje očesce zre
vame strmiš;	plašno tako,
kaj si storila spet,	tvoje očesce te
da se bojiš?	toži glasno!

Ali je smetana	Tvoje očesce mi
spet te zmotila,	pravi zadosti:
morda slanina je	»Z mane ni v redu vse —
v greh te zvabila?	pa mi oprosti!«

V prvih hlačah.

Prve hlače danes imam,
pa nikogar ni me strah,
še pred Turkom, ako pride,
ne bi bežal plah!

Dedek mi je večkrat pravil,
da je Turek mož strašan.
Le naj pride — v prvih hlačah
tudi sem močan!

Mudi se!

Tine:

Hej, prijatelj, v šolo
se mudi,
a če šole dolga
pot drži.

Pavle:

Ako pot je dolga,
nič ne de,
mlade so in urne
mi nogé.

In da krajša bo mi
dolga pot,
na saneh bom zdrčal
brž odtod.

Najsi mraz me reže
v nos, v bradó,
v šoli pa obema
be gorko.

Na saneh.

Toplo v telescu,
na licu smeh —
ej, to je veselo
tu na saneh!

A če nezgoda
želi tako,
da nosek pod snegom
išče zemljó:

Lepo v dolino
sani drčé,
brez vseh težav
kar samo gre.

Iz snega vsak se
brž dvigne tedaj
in s hriba zopet
v dolino nazaj!

Razbiti vrč.

»Po vodé!« zakliče mati.
Hitro vrč v roké —

sestrica in brat hitita
mani po vodé.

»Danes vode jaz nastrežem!«
sestra govori.

»Danes jaz!« de bratec moško,
»včera j si jo ti!«

In beseda da besedo,
vrč zdrči iz rok,
lica, roke in črepinje
moči bridki jok.

Prvi korak.

Boječ je bil Minki prvi korak,
ki ga je v življenje storila:
saj bi do krvi se pobila,
če padla na nos bi, če padla bi vznak.

Zato je pa mamica zrla skrbno,
roké je ljubeče razpela,
da dete bi drago ujela,
če dalje ne moglo bi s šibko nogó.

Ojačil se Minki je šibki korak,
naprej je hitela veselo,
in če bi ji izpodletelo,
pri materi čaka objem jo sladak.

A zadaj tam dedek ob palici gre,
doiti ne more dekleta,
potrla so stara ga leta —
in h grobu mu stopajo trudne nogé.

V šolo.

Kaj me briga strma cesta,
kaj mi hoče dolga pot!
Če sem zdaj učenec majhen,
pa pozneje bom gospod.

Ves neuk nameril v šolo
prvi plahi sem korak,

poln sem danes učenosti,
od glavé do pet junak!

Gledajo oči veselo,
vžiga mi pogum srce,
saj pogum je in veselje,
kar ustvarja nas možé!

Če je v šolo težka hoja,
bo pozneje lepa pot,
koder hodil bom po svetu
velik in učen gospod.

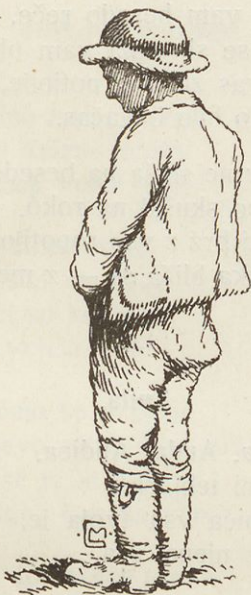

Lenuh.

»Klobuk tja do ušes,
na tla uprt obraz,
roke potisnem v žep —
tako ubijam čas.

Po zraku časih ptič
lepo pečen leti,
morda mi kar pod zob
veselo prifrči...«

Roke potiska v žep,
upira k tlom oči.
Nikoli in nikjer
pečene ptičke ni!

S poti!

Stanka ima polno dela,
kaj ji hodite na pot?
Za vse te igrače vaše
mesta tudi je drugod!

Stanka hodi po opravkih,
mora v klet in spet nazaj,
za napotje vam na pragu
vedno je najljubši kraj.

Ako vam besedo reče,
brž se skremži vam obraz,
da vas za uho potiplje,
dobro bilo bi tačas.

Kdor ne sluša na besedo,
pa bo skušal na rokó.
Spoti brž z vso ropotijo! —
Stanka bliža se — z metló!

Anda.

Anda, Anda, Andica,
nič ni tebi zla:
mamica vsa tvoja je,
ti si njena vsa.

Tja od jutra v prvi mrak
vladaš domu ti,
trudna si na večer že,
nosek te srbi.

Pa le lezi, da bo mir,
zunaj je bav-bav;
ako pride, pa te — smuk! —
vtakne brž v rokav!

Tinkova nezgoda.

Ah, zelena trata!
Daleč zadaj hiše,
nad zeleno trato
mehek veter piše.

Na zeleni trati
krasna veselica,
deci so kot rože
zacvetela lica.

Sučejo se v plesu
v levo stran in v pravo,
ta se je in oni
dvignil kar na glavo.

Na domačem pragu
Tinku se zatoži,
mračno gleda v daljo,
k joku ustna kroži.

Rad bi bil med njimi,
ki so tamkaž zbrani,
in pomišlja Tinek
in si reče: »Vstani!«

Tinek-debeluhar
z roko si pomaga,
z nogo se upira,
da se dvigne s praga.

Tinek-debeluhar
ziblje se v daljavo,
zdaj vihra na levo,
zdaj racá na pravo.

Tinek-debeluhar
v dir se je zapodil,
Tinek-debeluhar
slabo je pogodil.

Tinek-debeluhar
v igro se zamaknil,
pa ob cestni kamen
se je izpodtaknil.

Kje si, družba glasna?
Tnek v prahu vzdíše,
a nad njim, nad trato
mehek veter piše.

Z vetrom iznad trate
smeš glasán prihaja,
žalost nepopisna
Tinku v duši vstaja.

»Smejejo se meni!«
predse kliče tožno,
vse mu je potrto
srcece ubožno.

Slavko v prvih hlačah.

1.

Na godovni dan
Slavko je vstal,
pa se od srca je
nasmejal.

Pa se je nasmejal
kot še nikdar,
saj od mame dobil
hlače je v dar.

In pozdravljali so
Slavka povsod:
»Dober dan, naš poklon,
mladi gospod!«

2.

Moško je stopal
Slavko naprej:
»To ni kar tako,
le vsak me poglej!«

Slavko je hodil
vsepovsod,
pa s hlačicami se
zataknil ob plot.

Zataknil ob plot se,
in reklo je: drk!
Prijokal domov je,
in pelo je: šfrk!

3.

In drugega dne
Slavko je vstal,
pa mu je bilo
neskončno žal.

Saj mamka oblekla
mu krilce je spet,
in Slavko — gospod
v njem šel je v svet.

A kdor ga je videl,
miru mu ni dal:
korenček je strgal
in se mu smejal!

Dobrovoljček.

Na glavi čepico,
na licu nasmeh —
kaj hočem še več
v teh pasjih dneh?

Kaj hočem še več?
E, da bi imel
jaz glasne orglice —
po svetu bi šel.

In z orglicami
bi okrogle drobil,

a v čepico bi
denarce lovil.

Denarce lovil
in si kupil grad
in z orglicami
legel bi v hlad!

Huda kazen.

Stanko in Malči, živa otroka,
mamico sta jezila:

»Ako ne bo miru — kar pojdem,
pa se ne bom več vrnila!«

Šla je; na jok sta se držala
Stanko in Malči. — Kaj bo li,
ako vedno bo mamica jezna
in se ne vrne nikoli?

Mati pred sobo počaka, pomišlja:

»Kdo naj ostavlja otroka?
Kam bi zabredla šibka nožica,
če je ne vodi matere roka?

Kaj bi moje srce počelo?
Od bolesti umrlo bi samo!
Sebi dam največjo srečo,
ko otrokoma dam spet mamó!«

Vrata odpre... In smeh jo pozdravi,
čakajo mater objemi:

»Kadar spet pojdeš, mamica zlata,
pa naju kar s sabo vzemi!«

Bolnik.

Psiček naš je ves bolan,
Dragica ječi:

»Tonček, ljubi bratec moj,
zdaj ga zdravi ti!«

Pride Tonček — učenjak —
govori tako:

»Nič ne jokajte, gospa,
ni tako hudó!

Kušku dajte mastno kost,
kruha velik kos,
pa mu bo, kot prej je bil
zopet moker nos!«

Kužek prejme kost in kruh,
pa je zopet zdrav,
Dragici prijazno de:
»Hvala ti, hav-hav!«

Minka in račice.

Račice ljube, pridite sem!
Kruhka vam nadrobiti čem.

Daleč po vodi plavate,
z valčki se poigravate,
trudne ste in lačne močno,
kruhek v slast vam pojde tako!

Račice brž priveslale so,
Minki v pozdrav začebljale so,
kljunčke so odpirale,
hvaležno se vanjo ozirale.
Potem so odplavale daleč drugam
pravit: »Minka je dobra nam!«

miril Boj s petelinom.

Petelinec Kuriki —
kdo ga ne pozna?
Ej, kako neskončno lep
rep blesteč ima!

Markec ojunači se,
tiho gre za njim:
»Petelinca primem brž,
pa pero dobim!«

Kuriki pa Markcu — hop! —
plane kar za vrat,
češ, brez kazni mi ne boš,
kurjih repov tat!

Markec dvigne brž peté,
teče, kar se da,
kurji kralj pa smeje se:
»Hej, ta pa res zna!«

Na konjiču.

Mama, zdaj odjašem stran
preko gričev in poljan,
tja do tete in do strica;
brza konju je nožica,
nese me kot veter sam,
da ne vem prav, kod in kam.

Glejte, zdaj-le sem v Ljubljani,
lepi beli in prostrani,
brž na Dunaj privihram,
tam me cesar sprejme sam.
Potlej se obrnem tja,
kjer je mesto kraj morja,
šumno mesto, Trst bogati,
nekaj vam prinesem, mati:
smokev sladkih polno pest,
pridite jih k meni jest!

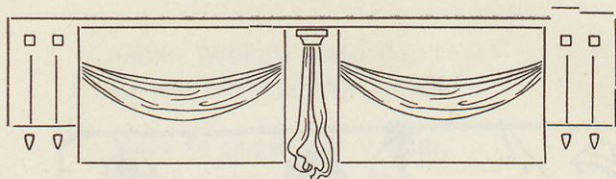
H kralj-Matjažu zdaj hitim,
da od njega brk dobim,
brk košatih šop pod nos;
da ne bo konjiček bos,

njemu podkev zlato da,
da kot blisk naprej vihra!

Malo še pogledam v Rim,
nič se Lahov ne bojim:
če bi kdo mi hotel zlo,
v Črno stopim brž goró.
Tam se malo okrepim,
potlej se na Klek spustim;
moj konjiček zarezgeče,
čarovnica vsa trepeče,
prime metlo — konjski rep,
konj po nosu: klep-klep-klep!
Jaz se smejem in hitim,
da vam vse to sporočim.
Svet je pisan in prostran —
zdaj doma smo, dober dan!

Psiček.

Hav-hav-hav! Kolik si?
Kakor dobra pest!
Vendar si domu ti
vedno varuh zvest.

Palico vzamem si,
pojdi, greva stran,
koder gozd zeleni
in ugaša dan.

V mraku tam, vidiš ga,
tik pred nosom: šfrk!
Kdo je to? Gozdni škrat,
mož košatih brk!

Cviliš ti, vzamem te,
psiček, v naročaj.
Res, junak velik si —
pojdi v dom nazaj!

Kužek.

Pa kako je zopet to,
da so ti oči zaspane?
Kadar človek zjutraj vstane,
jasno gleda mu oko.

»Ko si ti najslaje spal,
ni do spanja meni bilo:
da bi nič te ne zdramilo,
zvesto sem na straži stal!«

Petelinček.

Petelinček — krlili! —
dobro tebi se godi:
tam po dvoru, kar se da,
roža rdeča ti vihra,

rep ponosno višješ v zrak,
majhen ptič, velik junak.
Petelinček — krlili! —
dobro tebi se godi!

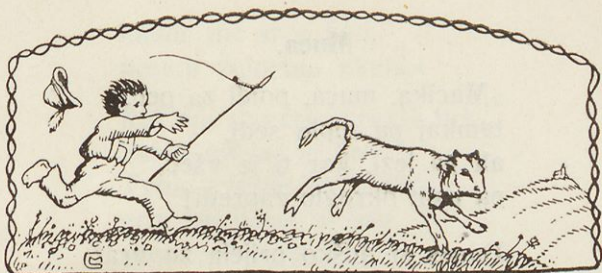
Petelinček — krlili! —
dej, kako se to ti zdi:
Kuharica kliče te,
ali nič ne miče te?
V roki oster nož ima,
da ti ga pod brado da.
Petelinček — krlili! —
slabo tebi se godi!

Petelinček — krlili! —
kje zdaj tvoja pesem spi?
Ves oskubljen, opečen,
kakor maslo si rumen,
ah, kako nas drezaš v nos,
da za kosom jemo kos!
Petelinček — krlili! —
dobro nam se zdaj godi!

Teliček.

Kako so ti velike oči,
ko si se postavil pred mano!
Kaj misliš, teliček, da bratec sem ti,
ker gledaš tako me vdano?

Teliček privzdigne rep — halo! —
ubere jo tja v daljavo...
A kaj me spaka žene tako
za njim na zeleno travo?

Črni gospodek.

Po našem domu hodi on,
gospodek črni hodi;
gospodek v gladki suknjici,
poklon, pozdravljen bodi!

V naročje Anci pridi sem,
da te mehkó pogladi,
in vseh gosposkih kretenj se
tu, mucek naš, navadi!

In prede in vzgrbljava se,
oko mu svetlo sije,
lepo si čedi suknjico
in sladko mleko pije.

Muca.

»Mucika, muca, pojdi za peč,
tamkaj na toplo sedi,
ali pa lezi, kar ti je všeč,
pa nam okroglo zapredi!

Danes si miško prijela za vrat
in jo pošegetala,
pa si smejala se ti takrat,
miška se ni smejala!«

Muci de dobro hvalni glas,
leže za peč in prede,
k mizi pogrjnjeni sedem jaz,
močnik kadi se iz sklede.

Slavček.

Kralj si, slavček, v pevskem rodi,
kmetu ljub in všeč gospodi,
ko prebiraš strune zlate;
nikdar ni pokoja zate:
še ponoči poješ nam,
sebi sanje čaraš sam.

»Lepe so mi pesmi res,
ker so vse dar iz nebes.
Kadar radostno srce je,
v pesemci se mi posmeje.

kadar me srce boli,
pesem žalostno zveni.«

Kaj mi, slavček, praviš to!
Saj ti nikdar ni hudo!
Tvoje zvezde so na nebi,
gram zazelenel je tebi,
svet te je in bo slavil —
kaj bi vendar tožen bil?

»Kaj ti veš, kako je meni,
kadar v kletko me zapro!
Svet ob meni je zeleni,
meni v ječi je hudo;
toda najbolj je hudo mi,
če mladiče pobero mi.«

Divja raca.

Raca na vodi, kaj pa bo?
Lovec se plazi za mejó.
Lovec je kakor lisica zvit,
nosi na hrbtu pihalnik skrit.

Puf! — Pihalnik izproži se,
dim iz cevi zakroži se,
z dimom kroglice vate leté,
čuvaj, da te ne dohité!

Raca nasvet poslušá moj,
vzlet jo z vode dvigne takoj,

lovcu za mejo kliče tako:
»Tvoj me pihalnik pihal ne bo!«

Zajec.

Zajec dolgouhi ti,
kam se ti tako mudi?
Čakaj, rad bi te ujel
in s seboj na dom svoj vzel,
dlačico bom gladil ti,
v teku boš me vadil ti!

»Ne utegnem,« zajček de,
»dolge moje so cesté,
v deteljo me kliče glad,
a pod grm me vabi hlad;
če bi rád imel me ti,
pa na rep mi daj soli!«

Lastovice.

Na visokem križu cerkvenem
solnca trepeče jesenskega soj,
in od blizu in daleč se zbira
lastovic plahih tožeči broj.

In spuste se v daljavo sivo,
megle zagrnejo tožno nebo,
pa je ptičicam tesno in težko,
saj so vzele od doma slovo.

Medved.

Medved — godec mrmrmr! —
hripav je tvoj glas,
kakor bi nam renčal — uh! —
kak razpočen bas.

Palice bi treba mi,
pa imel bi lok,
semintja po hrbtu z njo,
ti pa v ples okrog!

Medved — godec mrmrmr! —
kaže mi zobé,
mraz mi šine po kosteh,
brusim brž peté.

Vravec.

Vš! — Tatinski vravec,
glasni potepun!
Kaj sejal sem žito
za tvoj lačni kljun?

Fr! — se dvigne vravec,
mi v zasmeh veli:
»Hej, saj žito tudi
še drugod zori!«

Veverica.

Veverka, ej, ti lepa gospa,
kje si pa ti vendar doma?
Koderkoli te vidi oko,
ti si povsod domača tako!

»Dom so smreke visoke mi,
sence gozdne globoke mi,
veverka tam se udomači,
kjer svoboda zlata živi!«

Volk.

Pasja dlaka, volk,
plačaj nam svoj dolg!
Jagnje si odnesel,
za uho ga stresel
in za vrat ga stisnil,
od veselja vrisnil.
Pasja dlaka, volk,
velik je tvoj dolg!

Pasja dlaka, volk,
velik je tvoj dolg!
Kdor ga ne poplača,
v zlo se mu obrača.
Puško bomo vzeli,
kožo ti načeli.
Pasja dlaka, volk,
plačaj hitro dolg!

Murček — morilec.

Po travniku je šla Marička,
ker punčka ji zbolela je,
pa izprehoda si in solnčka
sirota zaželela je.

Za njima Murček trdosrčni
je bevskal venomer: »Hav-hav!«
Na zadnji se je spenjal nogi,
da punčko zgrabi za rokav.

Srepa ga zrla je Marička:
»Ne bodi siten, Murček ti!«
A psiček zarenči in punčki
zobé kar v krilce zasadi.

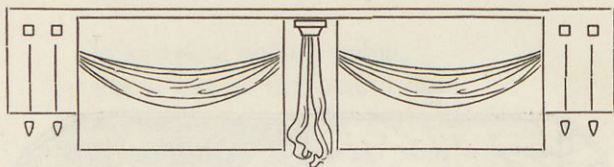
Maričko solze so polile,
hotela punčko je nazaj,
a Murček jo je vlekel k sebi —
oj, to je res bil direndaj!

Marička k sebi — Murček k sebi,
a psiček je močnejši bil,
iztrgal punčko je iz rok ji
in z njo k potoku je drvil.

Domov je deklica hitela,
prosila sestrico lepo:
»O, reši mi nesrečno punčko,
da se ne potopi v vodó!«

In sestrica, sočuta polna,
vsa v strahu brž ostavi dom;
a punčke ni... Na moč zakliče:
»Pogoltnil jo je morski som!«

Stric kovač.

Lemeže, obroče
in še marsikaj
dela stric, nabija,
da je kaj!

In lete mu iskre
v roke in obraz;
stricu ni kovaču
nikdar mraz.

Pa mi verjemite:
izpod kladiva
mnoga svetla krona
prirožlja.

Prirožlja mu krona,
stricu v žep zleti,
stric zapali pipo
in kadi...

Ciganček.

Po cesti mimo so vasi
nekoč prišli cigani,
vsi bili so umazani,
od solnca vsi ožgani.

Imeli gosli so s seboj,
presladko so igrali,
da z njimi smo se jokali
in z njimi se smejali.

Ko mi zvečer smo legli spat,
cigane noč je vzela;
kdo ve li, kam odvedla jih
je dolga cesta bela?

Odpahne vrata sosed Blaž,
ob zori v dvor prizdeha.
Na slami tam, čuj, jok droban —
sam Bog nas čuvaj greha!

Do slame stopi sosed Blaž,
oči si spet pomane:
ciganček ležal je pred njim,
spomin, glej, na cigane!

In z glavo zmaje sosed Blaž,
stori se možu milo:
»Pustili so črvička tu,
preveč jim ga je bilo!«

Bil brez otrok je sosed Blaž,
zato brž sklene v sebi:
»Pa bodi moj, ciganček ti,
a jaz bom oče tebi!«

In Blaž lepo je zanj skrbel,
še oče ne bi boljše,
ciganček pa nikdar ni bil
vesele, dobre volje.

In ko je govoriti znal,
si gosli je izprosil

in kot svetinjo vedno jih
s seboj je zvesto nosil.

In godel je tako sladko,
kdo li še znal tako je?
Tako srce le hrepeni,
kadar mu prav hudó je...

In godel je in hrepenel
in Blaža je ostavil,
za njimi je, ki so odšli,
v svet daljni se odpravil.

Za deveto goro.

To bilo je tam
za deveto goro,
za deveto goro
je bilo tako:

Možiček Strunač
na gobo je sel,
pa gosli presladke
v levico je vzel.

In note položil
je poleg na tla,
da bo vedel natanko,
kako naj igra.

Igral je veselo,
igral je lepo,
s harmoniko godec
ne zna tako.

In godel Strunač je:
»Didldom, didldi!«
In glas je plaval
na vse strani.

In glas je plaval,
priplaval do tam,
kjer hrošč sta in žena
imela hram.

Ko glas ta veseli
začula sta,
brž mehke copate
obula sta.

In v ples sta poskočni
zasukala se
in lepo sta na smeh
držala se.

In tja do Strunača
priplesala sta,
a možiček po goslih,
karkoli se da.

In vsem je trem
pač bilo lepo,
ah, bilo lepo,
da nikoli tako!

ni v II **Solnce na potovanju.**

Vstalo je iz zlatih dvorov,
dvignilo se vrh gorá,
solnce pot je nastopilo,
da prehodi pol sveta.

Zemlja se je zagrnila
v vlažne zemlje pajčelan,
pa iz sna se je zdramila,
ko dospel je mladi dan.

Solnce je naprej veslalo,
dvignilo se v silni lok,
zrlo pod seboj je zemljo,
pozlačeno kroginkrog.

Ptičke so zažvrgolele
solncu svoj pozdrav kipeč.
Kaj veselo bi ne pele,
saj noči nikjer ni več!

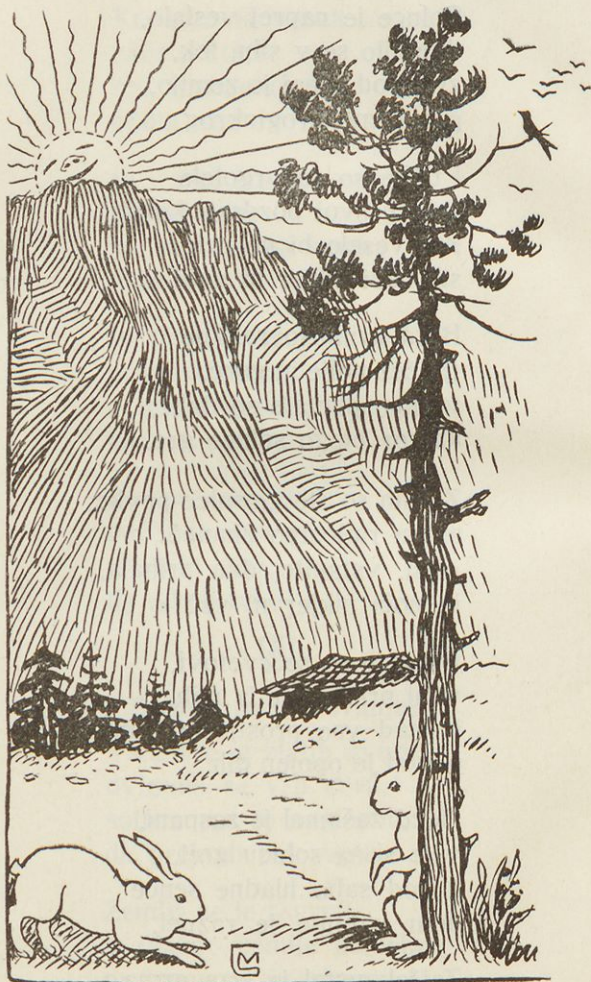
Brza krila so razvile
tja čez polje in goré,
v silno plavale so dalje,
kamor blago solnce gre.

Z njim so šle glasnice-pevke,
svetu radostno znaneč:
»Hej, vstanite, dan prihaja,
in noči nikjer ni več!«

Dvignili so se cvetovi,
vonj prikipel je iz njih,
in nad vso prostrano zemljo
plaval je opojen dih.

Gozd zašumel je zaspani,
veje si na solncu grel,
a pod sabo hladne sence
dom vabljivi je razpel.

Zajček vstal je izza grma,
s tačico otrębil nos,

skočil je do deteljice,
takt je požvižgaval kos.

In pastirček se je zdramil,
kruha kos je spravil v žep —
kravica že muli travo,
a teliček dviga rep.

Tudi dete je že vstalo,
z roko hoče do neba:
»Solnček, ah, podari meni
malo svojega zlata!«

Solnce čuje glas proseči,
in vrtovi in poljé
v biserih, glej, zlatosojnih
hipoma vsi zablesté.

Žitno klasje se zamaja,
k solncu dvigne se od tal,
od razora do razora
zlati se zaziblje val.

Izpod skale mahovite
vir priskakal je glasnó,
solnce se je vanj ozrlo —
glejte: voda je srebro!

Dete se zavzeto čudi,
rosno gleda mu oko,
vanje žar ozre se solnčni —
glej: v očesu je zlato!

Vse zlato in vse je biser
vrh neba in vrh zemljé,
lepše kot zlato in biser
v prsih detetu — srce.

In naprej potuje solnce,
razsipava dar na dar,
in v zahvali preiskreni
k njemu hoče vsaka stvar.

Ginejo skrbi moreče,
upanja spet raste moč;
solnce, ti zdravnik dobrotni,
vse tešeč in dvigajoč!

Rde se že zapadne gore,
dvor pripravljen tam stoji,
da dostojno sprejme kralja,
ko se v zarjo potopi.

Kje so zdaj glasnice-pevke?
Čuj, njih spev pojemajoč
tiho tam zamira v gaju:
»Sladko spite! Lahko noč!«

Bajka o roži.

Iz visočine solnce je svetilo
na mlado zemljo, na goré in dol;
vse v blaženstvu se sladkem je topilo,

neznanih dvoje sester le hodilo
po mrzlih sencah je — bridkost in
bol ...

Na ravnem polju, na visoki gori
žvrgljale ptice so srebrni spev,
ki se prelival je v veselem zbori
ob tihem mraku in ob glasni zori
kot src molitve vsepovsod odmev.

Bridkost in bol sta žalostni hodili,
izgnanki in neznanki tožni dve ...
Sami sta sebe bridko občutili
in solncu zlatemu sta zagrozili:
»Gorje otrokom tvojim bo, gorje!«

A solnčnih žarkov čudotvorna sila
vabila je, jih klicala na plan:
»Oglasi se, trobentica premila;
zazvoni, zvonček; vstani, belokrila
ti lilija! — Tu je vstajenja dan!«

In koder je nebo na zemljo zrlo
z blestečimi in jasnimi očmi,
cvetov se nežnih tisoč je odprlo,
in nebu tisoč solz se je otrlo,
da jih cvetovom v čašah zagori ...

V zatišju hladnem na samotnem vrti
gram je otožen k solncu hrepenel.
Naj li on sam zapade zgodnji smrti?
Kaj samo njega, samo njega črti
žar solnčni, ki je preko njega šel?

In že bridkost in bol sta pristopili,
izgnanki in neznanki tožni dve ...

Pogledi kalni so se razjasnili,
nedolžnemu sta grmu zagrozili:

»Gorje ti, zapuščenec, bo, gorje!«

A mrak odbegne, solnce se razlije,
priplava h grmu blagi božji dih,
na veji roža bujnokrasna vzklije,
iz nje se k solncu vonj čaroben vije,
tako zahvale dviga spev se tih ...

Za cvetom cvet ... In sto jih je pri-
klilo,

med njimi vsak prekrasen in sladak.
Ljubezni večne pa je to darilo
med listi in cvetovi začutilo
bodeče trne — prejšnje toge znak.

Dekle in roža.

Roža na vrtu zelenem cvete,
pride tja k roži veselo dekle;

rože si zaželi,

rožici govori:

»Pojdi, ah, pojdi z menoj!«

Žalostna roža povesi glavó,
deva utrga cvet z mehko rokó,
v dom ga ponese svoj;

»Tu mi vonj sladki tvoj
večno oznanjaj pomlad!«

Pa je na oknu cvetela pomlad,
pa je otožno kril rožico jad:
roža cvetela je,
roža zvenela je,
deklica toči solzé.

Pot k materi.

Snežinke bele padale so z neba,
veselo v burji ostri so plesale.
Zakuriti v peči bo mrzle treba;
zakaj pa tudi človek naj prezeba?
O, peč! Kako smo dolžni tebi hvale!

Le Marica imela ni peči!
Odkar so ljubo mater zakopali
na griču, kjer ob križu križ stoji,
vsi od sirote so ljudje zbežali,
a deklicij spomini so ostali
na mater, ki je od nikoder ni ...
Prihajal oče je, odhajal nem.
Poznalo se njegovim je očem,
da lastnega otroka rad ne gleda:
če gleda ga, tem večja mu je beda.
Otroka bolj kot mraz in bolj kot glad
neskončna osamelost je bolela.
Kaj je storila, da življenja jad

tako jo tepe, da je ovenela
kot cvet, ki ga objel je zgodnji hlad?

Kako je bilo vse drugače prej!
Privila se je k materi in glej,
nikjer nobene bilo ni bridkosti,
saj hipoma po njeni se mladosti
razlil je sreče neizrečne soj —
na licu rože, v srcu blag pokoj!

Potem je kakor sen vse to minilo ...
Zaprla mati trudne je oči,
in Marici se na srce spustilo
je nekaj strašnega, kar žge, boli ...
Zapeli so zvonovi in odpeli,
in kosi mrzle grude so zbobneli —
in matere več od nikoder ni ...

Pa ako matere ni več do nje,
nocoj naj Marica k nji projde sama.
Tako globoka ni nobena jama,
da bi je ne odgreble nje roke.
Samo da vidi materi v obraz,
da duša ji zasanja v oni čas,
ko je ozarjal dni ji sreče soj —
na licu rože, v srcu blag pokoj!

Snežinke bele padale so z neba,
veselo v burji ostri so plesale.
O, Marica, kam je hiteti treba?
Stopinje steze ti ne bodo znale!

Do cerkvice na hribu — dolga pot,
in kamor se ogledaš — vsepovsod
odeja bela, kot od smrti stkana,
v brezkončno daljo širi se postlana.

Hiti dekletce v mrak, nji se mudi.
Na pot ne seva zvezd ji žar blesteč.
Do mane, ki do nje srce želi,
tako je daleč, kadar ni je več ...

Vrši po zraku burje ostri glas,
v dolini tamkaj sanja tiha vas.
In Marica utrujena zastoče,
pol od veselja, pol od boli joče
in gre in sede, da se odpočije,
saj mati čaka jo, ki grob jo krije ...

In glej, dekletcu skloni se obraz,
in duša ji zasanja v oni čas,
ko je ozarjal dni ji sreče soj —
na licu rože, v srcu blag pokoj ...

Junak.

Tam daleč za tremi vodámi,
za tretjo zeleno goró
klic ljudstvo prestrašeno zdrami:
»Vstanite, dospelo je zlo!
Naselil je zmaj se nad nami,
potoki krvavi teko.«

In narod vzdihuje in joče:
»Pomagaj, nebeški nam oče!«

In žalost je težka dospela
in hrib je odela in plan,
in solnčna je luč zatemnela,
odbegnili veseli je dan.
Le zarja krvavo gorela,
in narod je begal plašan:
»Nikjer ni med nami junaka;
vse smrt nas, pregrozna smrt čaka!«

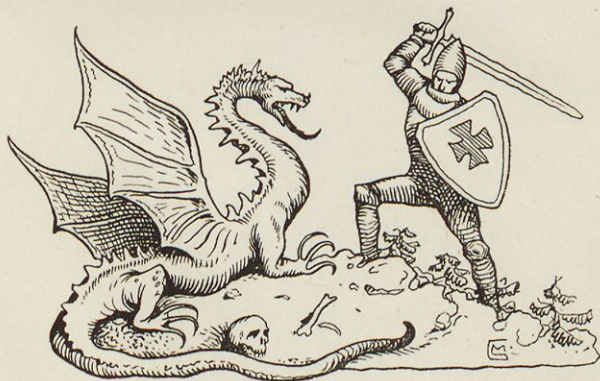
In žrtve so zmaju volili,
da jeza se mu vpokoji,
in v srcih so žalostni bili,
ko tekla nedolžna je kri:
mladenke so v plen mu nosili,
mladeniče solznih oči.
»O, pridi, rešnik nam preblagi,
Bog vodi k sijajni te zmagi!«

Dospel je ... V opravi kovani,
veselih in mladih oči
prijezdil junak je neznani
na belcu v deželo noči;
meč visel mu brušen ob strani,
pogum mu je stiskal pesti,
a v žilah mu čvrsta moč plala,
kri burno mu je zaigrala.

Pod goro se k zmaju odpravi,
srce se mu dvigne v nebo,

a ljudstvo obupnost ostavi,
in mladi in stari dospo,
da vsakdo junaka pozdravi,
ko zmaj mu ukloni glavó.
In Jurij kar z mečem zamahne,
da zmaj pod udarcem izdahne.

In rože so mlade vzcvetele,
in radost prešine ves svet,
vse ptičice so žvrgolele,
odmeva od gor spev razvnet:
»Kar duše so naše želele,
dal, Jurij junak, si nam spet;
vse bodo stvari te slavile,
zmagalec sovražne ti sile!«

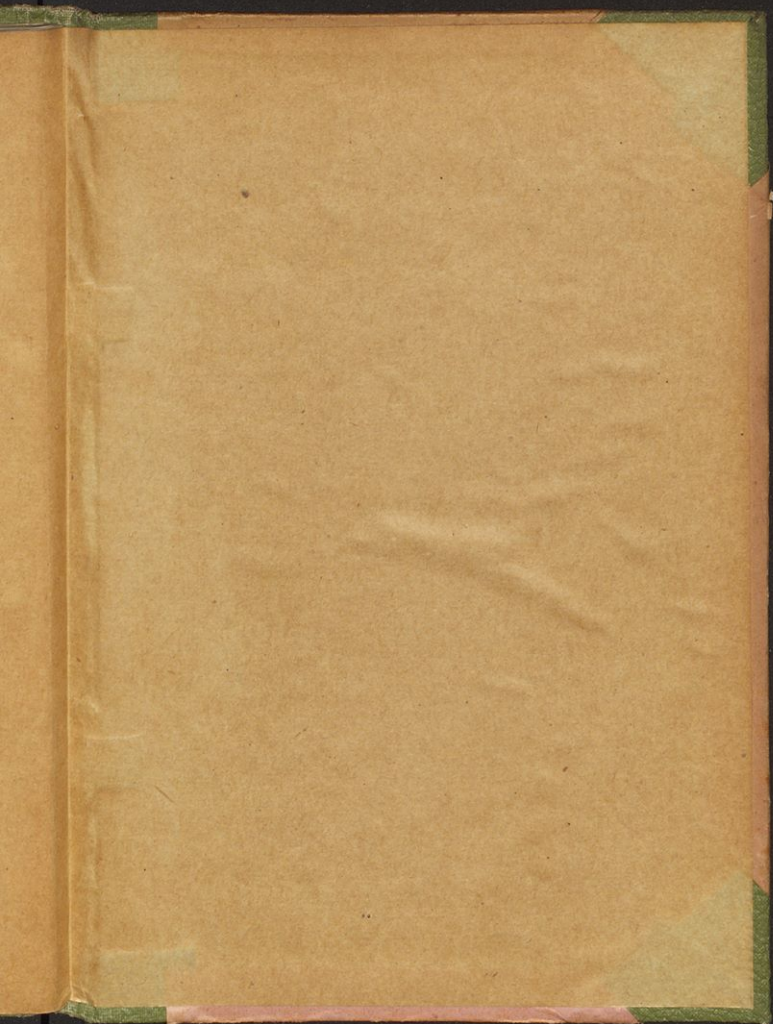

Narodna in univerzitetna
knjižnica

© NUK

00000448537

„Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ priporoča sledeče knjige:

1. A. Rapè: **Mladini**. I. zvezek. Cena lično v platno vezani knjigi K 1'50, s pošto 16 h več.

2. J. Slapšak: **Spisi Mišjčkovega Julčka**. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1'50, s pošto 16 h več.

3. Engelbert Gangl: **Zbrani spisi za šolsko mladino**. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh dveh zvezkov, ki sta oba lično vezana, je K 1'50, s pošto 16 h več.

4. Janko Žirovnik: **Narodne pesmi za šolsko mladino**. I. in II. zvezek. Cena vsakemu teh dveh zvezkov brez poštnine je 20 h.

5. Emil Adamič: **Slava cesarja Francu Jožefu I!** Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 3'—.

6. **Besedilo k E. Adamičevi spevoigri**. Cena 10 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta“.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v „Učiteljski tiskarni“ in v vsaki knjigo-tržnici.